

106

Persoonlijke aansprakelijkheid van initiatiefnemers voor mondkapjesdeal

Rechtbank Amsterdam
5 februari 2025, nrs. HA ZA 23-816, HA ZA 23-998 en HA ZA 23-803,
ECLI:NL:RBAMS:2025:621
(mr. Falger, mr. Jöbssis, mr. De Groot)
Noot mr. C.J. Scholten

Stichting. Initiatiefnemers hebben hun taak als bestuurder en feitelijk beleidsbepaler van Stichting Hulptroepen Alliantie onbehoorlijk vervuld. Sprake van ernstig verwijt wegens opzetten van commerciële entiteit voor eigen gewin. Onrechtmatig handelen van initiatiefnemers als (indirect) aandeelhouders jegens stichting. Geen aansprakelijkheid jegens de Staat.

[BW art. 6:162]

Stichting Hulptroepen Alliantie (SHA), Hulptroepen Alliantie BV (HABV), de stichting en de werkmaatschappij van het non-profit initiatief "Hulptroepen Alliantie" (hierna tezamen: SHA c.s.) houden de drie initiatiefnemers aansprakelijk omdat zij niet met SHA of HABV maar met Relief Goods Alliance BV (RGA) de mondkapjesovereenkomsten zijn aangegaan en hieraan in privé hebben verdiend.

De rechtbank volgt SHA c.s. in hun standpunt dat [de drie] niet naar het belang van SHA hebben gehandeld. Het drietal heeft de stichting, de bij haar betrokken (vrijwilligers)organisatie en de door haar gehouden werkmaatschappij zelfs ernstig benadeeld met hun handelen. Zij hebben zonder medeweten van de bij SHA betrokken personen en organisaties een rechtstreeks met SHA concurrerende commerciële entiteit opgericht, waarvan zij zelf (indirect) alle aandelen hielden en waarvan [initiatiefnemer 1] bestuurder was. Zij zijn hier op geen moment transparant over geweest naar de overige betrokkenen bij SHA. De rechtbank gaat ervan uit dat [de drie] deze commerciële entiteit en de bijbehorende aandeelhoudersstructuur hebben opgezet om zelf

geld te kunnen verdienen aan de verkoop van onder meer mondkapjes.

Bij dit alles past de conclusie dat [initiatiefnemer 2] en [initiatiefnemer 3] als bestuurders van SHA hun taak niet naar behoren hebben vervuld. Zij hebben met hun handelwijze het belang van SHA bij het sluiten van de mondkapjesovereenkomsten niet behartigd op een manier die van een integer en onbevooroordeeld bestuurder mag worden verwacht. Zij hebben hun persoonlijk belang om geld te verdienen aan de mondkapjesovereenkomsten zwaarder laten wegen dan het belang van SHA en ten koste van deze vrijwilligersorganisatie een miljoenenwinst opgestreken. Genoemde omstandigheden maken dat [initiatiefnemer 2] en [initiatiefnemer 3] hiervan ieder persoonlijk een ernstig verwijt kan worden gemaakt. Aan die omstandigheden voegt de rechtbank nog toe dat dit alles plaatsvond in crisistijd. Met hun handelen hebben zij gedaan wat SHA nu juist wilde voorkomen: persoonlijk profiteren van de coronacrisis. [Initiatiefnemer 2] en [initiatiefnemer 3] zijn naar SHA dan ook aansprakelijk op grond van onbehoorlijk bestuur en moeten de hierdoor ontstane schade vergoeden.

[Initiatiefnemer 1] was in de bewuste periode formeel geen bestuurder van SHA, maar heeft het beleid van SHA toen wel mede bepaald en heeft daarbij gehandeld als bestuurder. Op grond hiervan concludeert de rechtbank dat [initiatiefnemer 1] feitelijk beleidsbepaler van SHA was. De genoemde omstandigheden gaan ook over zijn handelwijze en leiden in zijn geval ertoe dat hij als feitelijk beleidsbepaler onrechtmatig naar SHA heeft gehandeld. Voor zover in die hoedanigheid ook noodzakelijk is dat hem hiervan het door SHA c.s. gestelde persoonlijk ernstig verwijt te maken valt, ziet de rechtbank in diezelfde omstandigheden de grondslag voor dat verwijt.

De rechtbank gaat ervan uit dat zowel RGA als haar aandeelhouders via hun respectievelijke bestuurder ([initiatiefnemer 1], [initiatiefnemer 2] of [initiatiefnemer 3]) volledig op de hoogte waren van de genoemde handelwijze, die tot een onbehoorlijke taakvervulling en onrechtmatig handelen naar SHA hebben geleid. Zij gaat er verder van uit dat de volledig door [de drie] gecontroleerde bestuurs- en aandeelhoudersstructuur van RGA, die later is aangevuld met Duyfken CV, Stichting 't Nut, Nomi BV en Stichting Nomi BV als indirecte aandeelhouders, erop was gericht